HET ONLINE LOKET VOOR DE BEANTWOORDING VAN ACTUELE KENNISVRAGEN UIT EN OVER HET ONDERWIJS

Opgesteld door: Manon van Zanten (antwoordspecialist) en Carolien van Rens (kennismakelaar).
Expert: Renée Filius (Promovenda – proefschrift 'Peer feedback to promote deep learning in online education')
Vraagsteller: docent lerarenopleiding
Referentie: Kennisrotonde (2020). *Welk docentengedrag heeft een positief effect op de kwaliteit van online peer feedback tussen studenten?* (KR. 989) Den Haag: Kennisrotonde.

23 januari 2021

Vraag

Welk docentgedrag heeft een positief effect op de kwaliteit van online peer feedback tussen studenten?

Kort antwoord

Docenten hebben een positieve invloed op de kwaliteit van peer feedback tussen studenten als ze ervoor zorgen dat peer feedback goed is ingebed in het curriculum (*constructive alignment*) en als ze bij de peer feedbackopdracht zorgen voor een duidelijke structuur met duidelijke verwachtingen en beoordelingscriteria. Daarnaast is het ook aan de docent om de waarde van feedback expliciet te bespreken en ruim aandacht te besteden aan de ontwikkeling van de benodigde vaardigheden bij studenten. Ten slotte is het goed als de docent ruimte biedt aan de gever en ontvanger om in gesprek te gaan over de feedback.

Er is nog weinig bekend over de rol van de docent bij peer feedback in een online leeromgeving. Het is aannemelijk dat eerdergenoemde principes hier ook gelden.

Toelichting antwoord

Goede peer feedback geeft passende richting aan ontwikkeling zowel van gever als ontvanger

Feedback is informatie over het competentieniveau van individuele studenten en heeft als doel hen te helpen om te weten wat ze moeten doen om het gewenste competentie-niveau te behalen (Dijks et al., 2018). Bij de kwaliteit van peer feedback gaat het er bijvoorbeeld om of de feedback specifiek en relevant genoeg is om als ontvanger het eigen werk te kunnen verbeteren. Om dit te bereiken zou feedback moeten bestaan uit feedup (waar werkt de student naartoe?), feedback (hoe doet de student het tot nu toe?) en feedforward (wat zijn de vervolgstappen?). Feedback kan komen vanuit de

persoon zelf of vanuit anderen. Peer feedback is feedback die leeftijdsgenoten of klasgenoten aan elkaar geven.

Peer feedback heeft een grote invloed op het leren en de prestaties van leerlingen en studenten (Butler & Winne, 1995; Hattie & Timperley, 2007). Een voordeel van peer feedback ten opzichte van de feedback van een docent is dat studenten de ontvangen peer feedback vaker in twijfel trekken en hierdoor de feedback niet klakkeloos overnemen, maar langer nadenken of ze het eens zijn met de gegeven feedback en wat de feedback betekent voor hun werk (Filius et al., 2018). Goed toegepast zorgt deze manier van reflecteren op eigen werk voor diep leren (Nicol, 2009; Moon, 2013). Peer feedback zorgt ook voor een betere verbinding en betrokkenheid tussen de gever en ontvanger van feedback (Hung, 2016).

Bij peer feedback is de student vaak zowel de gever als de ontvanger van feedback. Zowel het geven als ontvangen van peer feedback stimuleert 21^{e}-eeuwse vaardigheden zoals kritisch denken en metacognitief bewustzijn (Topping, 2005; Topping & Ehly, 1998). Als je als student feedback geeft op het werk van een ander moet je namelijk zicht hebben op de leerdoelen en die kunnen relateren aan het te beoordelen werk. Dat stimuleert een actieve houding bij de student die feedback geeft en het vergroot zijn autonomie (Dijks et al., 2018). Zo kan het gebeuren dat alleen het geven van feedback voor studenten al voldoende is om hun eigen oorspronkelijke opdracht, zonder er peer feedback op te hebben ontvangen, nog een keer te herzien en te verbeteren (Nicol et al., 2014).

Naast schriftelijke feedback kan auditieve feedback ook een positief leereffect hebben (Filius et al., 2018; 2019). Het uitwisselen van peer feedback via een audiobestand zorgt voor diep leren bij zowel de gever als ontvanger van peer feedback (Filius et al., 2019). Het inspreken van én luisteren naar audiofeedback zorgt er namelijk voor dat studenten kritisch nadenken, oude met nieuwe kennis integreren en nieuwe verbanden leggen tussen verschillende concepten. Feedback inspreken zorgt ook voor een grotere persoonlijke toewijding door de gever van feedback vanwege de connectie die de audiofeedback tussen de twee studenten creëert.

Vier interventies door docenten om de kwaliteit van peer feedback te verbeteren

Het effect van peer feedback op de competenties van de student (zowel als gever als ontvanger) is in de afgelopen jaren veelvuldig onderwerp van onderzoek geweest. In dit Kennisrotonde-antwoord gaat het specifiek over feedback (hoe doet de student het tot nu toe?) aangezien de onderzoeken zich tot nu toe vooral op dit aspect richten. De effectiviteit van peer feedback blijkt van meerdere factoren afhankelijk te zijn. Tot op heden is er nog geen overzichtsstudie voorhanden die verschillende onderzoeken naar specifiek docentgedrag bij peer feedback met elkaar vergelijkt en zo inzicht geeft in de verschillende vormen van wenselijk docentgedrag en de mate waarin ze effect hebben op de kwaliteit van de peer feedback. Het antwoord baseren we op meerdere effectstudies uitgevoerd in het hoger onderwijs die wel al richting geven aan dingen die een docent kan doen om de kwaliteit van peer feedback te verhogen.

Peer feedback inbedden in het bredere curriculum (constructive alignment)

Allereerst is peer feedback het meest effectief wanneer het niet een losstaand onderdeel van één vak of zelfs één opdracht is. Docenten doen er goed aan om (peer) feedback in te bedden in het curriculum en daarbij vooral al in het eerste jaar mee te beginnen, zodat studenten feedback beschouwen als vanzelfsprekend onderdeel van het leren. Bij de integratie van (peer) feedback in het curriculum is het van belang dat de momenten en de focus van feedback altijd gekoppeld zijn aan de leerdoelen en leeractiviteiten die centraal staan in het curriculum (Biggs & Tang, 2011), ook wel constructive alignment genoemd. Docenten kunnen het beste een feedbackcultuur stimuleren en voeden wanneer ze als collega's samenwerken aan het inzetten van peer feedback (Barnard et al., 2015). Studenten blijken meer waarde te hechten aan feedback als het op een samenhangende manier op verschillende momenten terugkomt in het curriculum (Jessop et al., 2014).

Goede peer feedback vraagt actieve ontwikkeling van de vaardigheid bij studenten en een coachende rol van de docent

In de voorbereiding van de feedbackopdracht is het belangrijk dat studenten training krijgen in het geven van peer feedback. De docent neemt hierin de tijd om uit te leggen wat peer feedback is en waarom het werkt en waardevol is. Uitleg geven over goede feedback alleen is niet voldoende; daarbij hoort ook dat docenten voorbeelden van goede feedback bespreken met studenten. Ook is de relatie tussen docent en student van belang. Als een docent laat blijken dat hij geeft om de student en zijn werk, kan het zijn dat de student meer betrokken is bij de gegeven feedback (Sutton, 2012). Positieve aspecten in de feedback als empathie en een luisterend oor dragen bij aan een sfeer van vertrouwen waarin de student eerder zal aangeven dat hij of zij iets nog niet beheerst (Carless, 2013). Als docenten in het proces van geven, ontvangen en verwerken van peer feedback een coachende rol aannemen geven studenten niet alleen specifiekere en relevantere feedback, maar verwerken zij feedback zelf ook effectiever (Min, 2006).

Goede feedback vraagt een duidelijke structuur van de peer feedback opdracht en heldere beoordelingscriteria voor het product waarop feedback wordt gegeven

De docent kan structuur aan de opdracht geven door duidelijk uitgesproken (gedrags)verwachtingen. De docent geeft hierbij aan wat er van studenten wordt verwacht wat betreft de taakverdeling en tijdsinvestering. Voordat studenten aan de slag gaan met het geven van peer feedback kan een docent structuur bieden door duidelijke beoordelingscriteria op te stellen. Duidelijk beschreven beoordelingscriteria zorgen ervoor dat er bij studenten geen twijfel kan bestaan over het niveau en de gewenste inhoud van het product waarop ze feedback geven (Nagori & Cooper, 2014). Om de betrokkenheid van studenten bij het proces van peer feedback te vergroten is het goed om beoordelingscriteria van een feedbackformulier in samenspraak met de studenten op te stellen (Topping, 2009). Het gesprek zou in dit geval kunnen gaan over het onderscheid tussen de verschillende criteria en welke criteria van toepassing zijn. Het voordeel van een dergelijke voorbereiding is dat studenten tegelijkertijd ook al kunnen oefenen met het geven van feedback waardoor ze bekend raken met de beoordelingscriteria (Nagori & Cooper, 2014). Vervolgens zou een docent kunnen overwegen om studenten elkaars feedback laten beoordelen. Wanneer de studenten

weten dat hun feedback wordt beoordeeld, denken ze er extra diep over na en deze reflectie zorgt voor diep leren (Filius et al., 2018).

Communicatie tussen gever en ontvanger stimuleren helpt studenten om de peer feedback beter te verwerken

Een belangrijke rol van de docent bij peer feedback is het stimuleren van discussies over de gegeven feedback tussen studenten. Discussie verbetert de feedbackkwaliteit, het metacognitief bewustzijn en de self-efficacy van studenten, en bevordert ook de sociale cohesie tussen studenten (Zheng, et al., 2018). Tijdens deze discussie kan de gever de feedback onderbouwen en de ontvanger kan de gedachtegang achter de gegeven feedback achterhalen (Zheng et al., 2018; Price et al., 2011). Studenten kunnen door het voeren van een discussie gezamenlijk betekenis geven aan de feedback (Price et al., 2011).

Om ervoor te zorgen dat er discussie ontstaat tussen studenten kan de docent het beste studenten bij elkaar zetten die van mening verschillen, maar wel op hetzelfde vaardigheidsniveau werken en denken. In eerder onderzoek naar peer feedback bij het schrijven van teksten is namelijk gebleken dat leerlingenparen, die wat betreft de leerinhoud van mening verschilden, en dus verschillende perspectieven uitwisselden, uiteindelijk kwalitatief betere teksten opleverden dan eensgezinde leerlingenparen (Morawski & Budke, 2019). Deze paren waren relatief veel bezig geweest met het bediscussiëren van bronnen, bewijs en de verklaring van hun eigen mening over het betreffende onderwerp. Studenten bij elkaar zetten die van mening verschillen over het onderwerp van de leerstof is daarmee een goede manier om via peer feedback de kwaliteit van de te maken opdracht te verbeteren.

Online versus offline peer feedback

Het inzetten van peer feedback in de context van een online leeromgeving heeft tot op heden weinig specifieke aandacht gekregen in onderzoek. Het is aannemelijk dat in een online setting voor goede peer feedback dezelfde principes gelden. De werking van de vier eerder genoemde interventies zijn immers niet afhankelijk van de fysieke aanwezigheid van docent en studenten. In dat geval zou de docent dus ook in een online setting moeten zorgen voor *constructive alignment*, aandacht besteden aan de actieve ontwikkeling van vaardigheid in het geven en ontvangen van feedback en zorgen voor een duidelijke structuur in de opdracht. Een online leeromgeving leent zich uitstekend voor het kunnen faciliteren van audio-peer feedback. Wat betreft de ruimte voor discussies tussen ontvanger en gever van feedback is er nog enige onduidelijkheid. Bij de schaarse onderzoeken naar het gebruik van een online leeromgeving voor (anonieme) peer feedback (PeerMark, onderdeel van Turnitin suite) geven de onderzoekers en participerende studenten aan dat de anonimiteit een prettige bijkomstigheid is van de online peer feedback in de onderzochte context (Alharbi & Al-Hoorie, 2020; Chew et al., 2016). Dit is in strijd met onderzoek in andere contexten dat juist wijst op het belang van een persoonlijke relatie tussen ontvanger en gever en ruimte voor discussie tussen beide. Verder onderzoek lijkt hier dus nodig.

Geraadpleegde bronnen

Alharbi, M.A., & Al-Hoorie, A.H. (2020). Turnitin peer feedback: controversial vs. non-controversial essays. *International Journal of Educational Technology in Higher Education, 17*, 17. doi:10.1186/s41239-020-00195-1

Barnard, R., De Luca, R., & Li, J. (2015). First-year undergraduate students' perceptions of lecturer and peer feedback: A New Zealand action research project. *Studies in Higher Education, 40,* 933-944. doi:10.1080/03075079.2014.881343

Biggs, J. B., & Tang, C. (2011). *Teaching for quality learning at university: What the student does (3rd ed.).* New York: McGraw-Hill Education (UK).

Butler, D. L., & Winne, P. H. (1995). Feedback and self-regulated learning: A theoretical synthesis. *Review of Educational Research, 65,* 245–281.

Carless, D. (2013). Trust and Its Role in Facilitating Dialogic Feedback. In D. Boud & E. Molloy (Eds.), *Feedback in Higher and Professional Education: Understanding It and Doing It Well* (pp. 90–103). London: Routledge.

Chew, E., Snee, H. & Price, T. (2016). Enhancing international postgraduates' learning experience with online peer assessment and feedback innovation. *Innovations in Education and Teaching International, 53,* 247-259. doi: 10.1080/14703297.2014.937729

Dijks, M. A., Brummer, L., & Kostons, D. (2018). The anonymous reviewer: the relationship between perceived expertise and the perceptions of peer feedback in higher education. *Assessment & Evaluation in Higher Education, 43, 1258*-1271. doi:10.1080/02602938.2018.1447645

Jessop, T., El Hakim, Y., & Gibbs, G. (2014). The Whole is Greater than the Sum of Its Parts: A Large-Scale Study of Students' Learning in Response to Different Programme Assessment Patterns. *Assessment & Evaluation in Higher Education, 39*, 73–88. doi:10.1080/02602938.2013.792108

Filius, R. M., De Kleijn, R. A. M., Uijl, S. G., Prins, F. J., Van Rijen, H. V. M., & Grobbee, D. E. (2018). Strengthening Dialogic Peer Feedback aiming for Deep Learning in SPOCs. *Computers and Education, 125*, 86-100. doi:10.1016/j.compedu.2018.06.004

Filius, R. M., De Kleijn, R. A. M., Uijl, S. G., Prins, F. J., Van Rijen, H. V., & Grobbee, D. E. (2019). Audio Peer feedback to Promote Deep Learning in Online Education. *Journal of Computer Assisted Learning*, *35,* 607-619. doi:10.1111/jcal.12363

Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The Power of Feedback. *Review of Educational Research, 78*, 81-112. doi:10.3102/003465430298487

Hung, S. A. (2016). Enhancing feedback provision through multimodal video technology. *Computers & Education, 98,* 90-101. doi:10.1016/j.compedu.2016.03.009

Min, H.-T. (2006). The Effects of Trained Peer Review on EFL Students' Revision Types and Writing Quality. *Journal of Second Language Writing, 15*, 118–141. doi:10.1016/j.jslw.2006.01.003

Moon, J. A. (2013). *Reflection in learning and professional development: Theory and practice.* Routledge.

Morawski, M., & Budke, A. (2019). How Digital and Oral Peer Feedback Improves High School Students' Written Argumentation - A Case Study Exploring the Effectiveness of Peer Feedback in Geography. *Education Sciences, 9,* 178. doi:10.3390/educsci9030178

Nagori, R., & Cooper, M. (2014). Key Principles of Peer Assessments: A Feedback Strategy to Engage the Postgraduate International Learner. *The IAFOR Journal of Education, 2*, 211-237.

Nicol, D. (2009). Assessment for learner self-regulation: Enhancing achievement in the first year using learning technologies. *Assessment & Evaluation in Higher Education, 34,* 335-352. doi:10.1080/02602930802255139

Nicol, D., Thomson, A., & Breslin, C. (2014). Rethinking feedback practices in higher education: a peer review perspective. *Assessment & Evaluation in Higher Education, 39,* 102-122, doi:10.1080/02602938.2013.795518

Price, M., Handley, K., & Millar, J. (2011). Feedback: Focusing Attention on Engagement. *Studies in Higher Education, 36*, 879–896. doi:10.1080/03075079.2010.483513

Sutton, P. (2012). Conceptualizing Feedback Literacy: Knowing, Being, and Acting. *Innovations in Education and Teaching International, 49,* 31–40. doi:10.1080/14703297.2012.647781

Topping, K. J. (2005). Trends in peer learning. *Educational Psychology, 25,* 631–645. doi:10.1080/01443410500345172

Topping, K. J. (2009). Peer Assessment. *Theory Into Practice, 48*, 20-27. doi:10.1080/00405840802577569

Topping, K. J. & Ehly, S. (1998). *Peer-assisted learning.* Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Zheng, L., Cui, P., Li, X., & Huang, R. (2018). Synchronous discussion between assessors and assesses in webbased peer assessment: impact on writing performance, feedback quality, meta cognitive awareness and self-efficacy. *Assessment & Evaluation in Higher Education, 43*, 500-514. doi:10.1080/02602938.2017.1370533

Meer weten?

Kennisrotonde. (2016).*Wat is het effect van cijfers (of studiepunten) op de motivatie van studenten?* (KR.089).

Onderwijssector

primair onderwijs, voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs, hoger beroepsonderwijs

Trefwoorden

peer feedback, online onderwijs